

zitten daarom zowel regionale maatregelen, als maatregelen die landelijk genomen kunnen worden. Met de huidige opzet hebben we geprobeerd een logisch systeem te presenteren, waarbij duidelijk is op welk inschakelingsniveau welke maatregelen ieder geval gelden (en welke dus verplicht zijn) en welke maatregelen ter overweging (en waar dus nog sprake is van beleidsruimte). Hoe hoger het risiconiveau, des te zwaarder en generieker de voorgestelde maatregelen. De gereedschapskist vormt hiermee nu een duidelijkere routekaart voor maatregelen.

SGP – 15

Welke randvoorwaarden moeten wat de regering betreft écht op orde zijn, wil de maatwerkgedachte in de Tijdelijke wet maatregelen covid-19 kans van slagen hebben?

In aansluiting op bovenstaande antwoord, bevat de routekaart «in ieder geval» te nemen maatregelen en «te overwegen» maatregelen. Bij laatstgenoemde maatregelen is er ruimte voor maatwerk. Ook binnen de Tijdelijke wet.

Toezicht en handhaving

De leden van de SGP-fractie vinden het van groot belang dat bij het vaststellen van de coronamaatregelen zoveel mogelijk een beroep wordt gedaan op het gezond verstand en de eigen verantwoordelijkheid van burgers.

SGP – 16 en 17

Deelt de regering deze opvatting (nog steeds)?

In algemene zin vragen de leden van de SGP-fractie of, en zo ja, hoe de regering in de komende periode gebruik wil blijven maken van de mogelijkheden van dringende adviezen in plaats van juridisch afdwingbare verplichtingen.

In tal van sectoren in de samenleving is er – gelukkig – veel aandacht en inzet voor maatregelen om de bestrijding van het virus tegen te gaan. Zonder die aandacht en inzet gaat het ook niet lukken. Dit wetsvoorstel is dan een sluitstuk. Het allerbelangrijkste is dat we in Nederland in ons gedrag elke keer laten zien dat we het virus willen terugdringen. Daarom is het cruciaal dat we in ons land met z'n allen de maatschappelijke basisregels naleven, zowel thuis als buitenshuis: blijf bij klachten thuis, handen wassen, niezen in de elleboog, werk thuis, tenzij het niet anders kan, vermijd drukte en reis zo min mogelijk en in elk geval buiten de spits. En: draag een mondkapje in publieke binnenruimtes. Als we dat serieus doen dan kan de wetgeving ook echt het sluitstuk zijn. Ons uitgangspunt is eigen verantwoordelijkheid, dus werken we met adviezen en vrijwillige maatregelen waarbij iedereen zoveel mogelijk autonomie houdt om eigen keuzes te maken. Maar de keuzes van de één kunnen bij een infectieziekte als deze directe gevolgen hebben voor de gezondheid van een ander. Daarom moet de regering daarnaast juridisch afdwingbare maatregelen kunnen nemen. Daarom ook dit wetsvoorstel, dat naar onze overtuiging een solide basis is voor gepaste maatregelen die noodzakelijk kunnen zijn om de epidemie van covid-19 aan te pakken.

De leden van de SGP-fractie constateren dat de regering sinds de aankondiging van de «gedeeltelijke lockdown» op 13 oktober jl. weer is overgegaan tot een «aangescherpt» handhavingsbeleid.

SGP – 18 en 19

Zij vragen hoe zich dit verhoudt tot de door de Tweede Kamer unaniem aangenomen motie-Van der Staaij/Klaver¹¹⁴ waarin de regering wordt opgeroepen een terughoudend boetebeleid te hanteren met betrekking tot de anderhalve-metermaatregel.

Kan de regering aangeven op welk moment wordt teruggekeerd tot een terughoudend boetebeleid?

Het terughoudende boetebeleid heeft vorm gekregen door een aantal maatregelen te treffen die de gevolgen van een bekeuring voor overtreding van de veiligheidsafstandnorm verzachten, zodat overtreeders niet langer de kans lopen ook nog op een later moment in hun leven geconfronteerd te worden met de gevolgen van deze boete.¹¹⁵ Zo is besloten dat deze boete niet langer wordt geregistreerd in de justitiële documentatie en worden de boetes niet meegewogen voor het al dan niet verkrijgen van een verklaring omtrent het gedrag (VOG). Ook heeft het openbaar ministerie zeer onlangs besloten de hoogte van de boete voor overtreding van de noodverordeningen te verlagen naar € 95, daarmee anticiperend op de aanstaande inwerkingtreding van het wetsvoorstel. Deze maatregelen zijn inmiddels (bij nota van wijziging en amendement) verwerkt in het wetsvoorstel.

Het aangescherpte handhavingsbeleid ziet op de intensiteit van de handhaving en de strengheid in de handhavingspraktijk. Zo nopen de sterk toenemende besmettingscijfers tot het geven van prioriteit aan het toezicht op en de handhaving van de vastgestelde maatregelen. Ook zal na waarschuwing van de overtreder sneller worden overgegaan tot beboeting, indien de overtreder diens gedrag niet aanpast. De intensiteit van de handhaving hangt samen met de ontwikkeling van de besmettingscijfers. Zodra het aantal besmettingen duurzaam afneemt, kan ook de handhaving weer terughoudender van aard worden. Wanneer dit moment aanbreekt kan nog niet worden aangegeven; het kabinet zal in samenwerking met de veiligheidsregio's, het openbaar ministerie en de politie bij elke afkondiging van een nieuw maatregelenpakket de noodzakelijke intensiteit van de handhaving heroverwegen.

SGP – 20

Voorziet de regering een moment waarop de anderhalve-metermaatregel niet langer als een juridische verplichting wordt vormgegeven, maar eerder als een maatschappelijke norm?

Wat de regering betreft is het én én. Het houden van de veilige afstand is in de eerste plaats een maatschappelijke norm waarmee we elkaar kunnen beschermen, maar indien nodig ook een juridische verplichting.

Artikelsgewijs

SGP – 21

Klopt het dat de regering artikel 58j, het eerste lid, onder a, Wpg wil gebruiken als grondslag voor invoering van de landelijke mondkapjesplicht in publieke binnenruimtes?

Het klopt dat wij voornemens zijn een mondkapjesplicht in publieke binnenruimtes te baseren op artikel 58j, eerste lid, onder a.

¹¹⁴ Kamerstukken II 2019/20, 25 295, nr. 522.

¹¹⁵ Brief van 25 september 2020, Kamerstukken II 2020/21, 25 295, nr. 580.

SGP – 22

Zou het niet beter zijn om hiervoor een meer expliciete grondslag in de Tijdelijke wet maatregelen covid-19 op te nemen?

Naar aanleiding van gelijklopende opmerkingen hierover door leden van de Tweede Kamer is via een nota van wijziging verduidelijkt dat voorwerpen die bestemd zijn om te worden gedragen om bescherming te bieden tegen overdracht van het virus, zoals mondkapjes, worden aangemerkt als persoonlijke beschermingsmiddelen als bedoeld in artikel 58j, eerste lid, onder a. De grondslag zoals die nu luidt, is naar ons oordeel dan ook voldoende specifiek voor invoering van een mondkapjesplicht.

SGP – 23

Hoe onderbouwt de regering dat zo'n plicht noodzakelijk en evenredig is, gezien de voortdurende wetenschappelijke discussie over het nut van niet-medische mondneusmaskers voor het tegengaan van de verspreiding van het virus?

De toelichting op de desbetreffende ministeriële regeling, die ingevolge artikel 58c van het wetsvoorstel ook aan de Eerste Kamer zal worden voorgelegd, zal de onderbouwing bevatten van de mondkapjesplichten die het kabinet voor ogen staan. Wij zijn voornemens in die regeling een plicht op te nemen tot het dragen van een mondkapje in drie situaties. Allereerst voor personen die zich bevinden in voor het publiek toegankelijke binnenruimtes. Deze verplichting geldt voor personen vanaf dertien jaar, tenzij zij gebruikmaken van een zitplaats. Ten tweede voor leerlingen in een school of onderwijsinstelling, op het moment dat de leerlingen geen les of college hebben of tijdens de les niet zitten. Ten derde voor personen van dertien jaar en ouder die deelnemen aan het openbaar vervoer of ander bedrijfsmatig personenvervoer. Personen die om een medische reden geen mondkapje kunnen dragen of die een sport beoefenen, zijn wij voornemens uit te zonderen van deze mondkapjesplichten. Daarbij staat buiten kijf dat ook een mondkapjesplicht moet voldoen aan de vereisten van noodzaak en evenredigheid (artikel 58b, tweede lid) en dat op die vereisten ingegaan zal worden in de toelichting bij de regeling(en).

De leden van de SGP-fractie lezen in de memorie van toelichting dat het de wens is van de regering «om de uitoefening van grondrechten – ook in het geval van opleving van het virus – zoveel mogelijk doorgang te kunnen laten vinden en de noodzaak tot overheidsingrijpen tot het allernoodzakelijkste te beperken».¹¹⁶ De leden van deze fractie zijn verheugd dat de regering daarom voornemens is om samenkomsten van godsdienstige of levensbeschouwelijke aard uit te zonderen van de bevels- en aanwijzingsbevoegdheden van artikel 58l, tweede tot en met het vierde lid. De leden van de SGP-fractie constateren echter dat hierover in de afgelopen periode veel commotie is ontstaan in de publieke opinie. Zij herinneren de regering eraan dat er druk is uitgeoefend (ook van de kant van de regering) op kerken om opnieuw vergaande maatregelen te treffen met betrekking tot het maximumaantal kerkgangers.

SGP – 24

De leden van de SGP-fractie vragen wat de bescherming van grondrechten zoals in de Tijdelijke wet maatregelen covid-19 wordt verwoord

¹¹⁶ Kamerstukken II 2019/20, 35 526, nr. 3, p. 89.

waard is, als er onder grote druk dringende en vergaande adviezen worden gegeven om opnieuw maximumaantallen te hanteren?

De eigen verantwoordelijkheid van religieuze en levensbeschouwelijke instellingen wordt ten volle gerespecteerd. Wij zijn verheugd dat de gezamenlijke gemeenschappelijke religieuze organisaties ook in deze fase van de epidemie, waarin helaas weer sprake is van een verdere verspreiding van het virus, op vrijwillige basis hun verantwoordelijkheid hebben genomen door op te roepen tot behoedzaamheid en terughoudendheid (zie het communiqué waarnaar is verwezen in antwoord op vraag **FVD-19**). Er is de regering veel aan gelegen in goed overleg met de betrokken organisaties tot passende oplossingen te komen, waarbij de grondwettelijke bescherming van het recht op het vrij belijden van godsdienst en levensovertuiging ten volle blijft gewaarborgd. De Minister van Justitie en Veiligheid heeft zich hier als de verantwoordelijke Minister de voor erediensten de afgelopen maanden voor ingezet en zal dat ook blijven doen.

SGP – 25

Is de regering bereid om te blijven zoeken naar maatwerk voor samenkomsten van grote(re) kerkelijke gemeenschappen?

Zoals de Minister van Justitie en Veiligheid bij de mondelinge behandeling van het wetsvoorstel in de Tweede Kamer op vragen van de heer Van der Staaij heeft aangegeven, is en blijft het kabinet met de betrokken organisaties in gesprek over wat mogelijk is om in de komende tijd het maatwerk in te vullen.

De leden van de SGP-fractie constateren dat in artikel 58n een uitzondering wordt gemaakt voor woningen.

SGP – 26, 27, 28 en 29

Waarom is er niet voor gekozen om samenkomsten van godsdienstige en levensbeschouwelijke aard (in de zin van artikel 6, tweede lid van de Grondwet) eveneens uit te zonderen van dit artikel?

Kan de regering ten aanzien van dergelijke samenkomsten preciezer toelichten onder welke omstandigheden en op welke wijze gebruik zal worden gemaakt van de bevoegdheden die artikel 58n creëert?

Kan de regering concrete voorbeelden geven van situaties waarin deze bevoegdheid moet worden gebruikt?

Deelt de regering de opvatting van deze leden dat met deze bevoegdheden zeer terughoudend moet worden omgegaan?

Artikel 58n gaat over zeer uitzonderlijke en acute situaties («ernstige vrees voor onmiddellijke verspreiding van het virus»), waarin de burgemeester bij gedragingen of activiteiten in of vanuit een besloten plaats bevelen kan geven die nodig zijn voor de beëindiging van die gedraging of activiteit en daar aanwezige personen kan bevelen zich onmiddellijk te verwijderen. Dit betreft dus uitsluitend situaties waarin sprake is van onmiddellijke gevaarstelling. De situatie moet dus tot onmiddellijk ingrijpen noodzaken. De bevelen moeten zien op concrete, zich direct aandienende, situaties. Ook voor de toepassing van deze bevoegdheid gelden bovendien de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit, zoals vastgelegd in artikel 58b, tweede lid. Reeds uit deze wettelijke restricties vloeit voort dat van de bevelsbevoegdheid met uiterste terughoudendheid gebruik dient te worden gemaakt. Wij delen op dit punt dus de opvatting van de leden van de SGP-fractie.

Artikel 58n bevat mede een generieke uitzondering voor woningen, gelet op het belang van de bescherming van het huisrecht. Voor andere besloten plaatsen is geen uitzondering gemaakt, ook bijvoorbeeld niet voor gebouwen waarin vergaderingen worden gehouden van bijvoorbeeld de Staten-Generaal. Wij erkennen dat het zowel bij woningen als bij samenkomsten van godsdienstige en levensbeschouwelijke aard gaat om autonome sferen die in beginsel buiten de mogelijkheden tot gedragsbeïnvloeding door de overheid vallen en horen te vallen. Slechts in hoogst uitzonderlijke gevallen is er een aanknopingspunt voor overheidsinterventie vanwege een publiek belang. Dan nog zal moeten worden beoordeeld of overheidsop treden gerechtvaardigd is en of kan worden voldaan aan de voorwaarden die aan vrijheidsbeperkingen worden gesteld, zoals toegelicht in § 5.1 en 5.2 van de memorie van toelichting. Die beoordeling is onder andere bij artikel 58n in het geval van woningen anders uitgevallen dan in het geval van de bedoelde samenkomsten, omdat in laatstbedoeld geval doorgaans sprake is van meer aanwezigen in wisselende samenstellingen – met een grotere kans op verspreiding van het virus – en waarbij (tijdelijke) alternatieven beter voorstelbaar en uitvoerbaar zijn.

Ter voorkoming van mogelijk misverstand wijzen wij erop dat artikel 58n geen bevoegdheid verschaft om binnen te treden in ruimten waar een samenkomst van godsdienstige of levensbeschouwelijke aard gaande is. Het wetsvoorstel verandert niets aan het geldende recht, dat slechts een zeer beperkte mogelijkheid biedt om in gevallen waarin binnentreden van plaatsen krachtens een wettelijk voorschrift is toegelaten gedurende een godsdienstoefening of bezinningssamenkomst van levensbeschouwelijke aard, binnen te treden in een daartoe bestemde ruimte. Dat kan volgens artikel 12 van de Algemene wet op het binnentreden namelijk slechts in het geval van ontdekking op heterdaad. Hiervoor geldt hetzelfde rechtsregime als voor het gedurende de vergadering binnentreden in een vergaderruimte van de Staten-Generaal, van provinciale staten, van gemeenteraden of van andere algemeen vertegenwoordigende organen en het gedurende de terechtzitting binnentreden in de ruimte waarin een terechtzitting wordt gehouden.

Deze nota naar aanleiding van het verslag wordt uitgebracht mede namens de Minister van Justitie en Veiligheid en de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
H.M. de Jonge